

Blue Sky Group

Jaarverslag 2019

Inhoud

Profiel van de onderneming

Kernactiviteiten > Blue Sky Group Holding B.V. (Blue Sky Group) is specialist op het gebied van pensioenfondsheer en verzorgt per 1 januari 2020 de uitvoering van collectieve pensioenregelingen voor circa 87.000 verzekerden. Voor onze opdrachtgevers beheren wij een vermogen van circa 24 miljard euro.

Missie > 'Meer voor nu en later', dat willen wij bereiken voor de deelnemers van onze opdrachtgevers. Niet alleen meer geld, maar ook meer aandacht, service, inzicht en overzicht. Wij willen deelnemers nu excellente service en persoonlijke aandacht bieden, zodat ze weten dat het goed geregeld is voor later.

Doelstelling > Vanuit deze missie hebben we een dubbele focus:

- We willen onze huidige positie in de collectieve markt versterken door groei te realiseren en producten en processen te versimpelen.
- Daarnaast bereiden we ons voor op het bedienen van de individuele markt door het ontwikkelen van individuele producten, het bouwen aan een sterk merk en door het aangaan van slimme partnerships.

Organisatie > Met circa 150 werknemers is Blue Sky Group een middelgrote pensioenuitvoerder. Blue Sky Group heeft een platte organisatiestructuur met korte communicatielijnen. Wij zijn hierdoor een effectieve en flexibele organisatie, die groot genoeg is om continuïteit en schaalvoordelen te bieden, en klein genoeg om de dienstverlening persoonlijk te houden.

Werkwijze > Onze werkwijze kenmerkt zich door het in samenhang bekijken van de processen die op verschillende niveaus binnen een pensioenfonds spelen. Door onze ervaring met nagenoeg alle aspecten van pensioenuitvoering zijn wij in staat snel verbanden te leggen. Wij zien de gevolgen van veranderingen tijdig aankomen en kunnen onze opdrachtgevers passend adviseren.

Diensten > De dienstverlening van Blue Sky Group omvat:

- pensioenuitvoering en -administratie
- financiële administratie
- bestuursondersteuning en -advies
- fiduciair vermogensbeheer

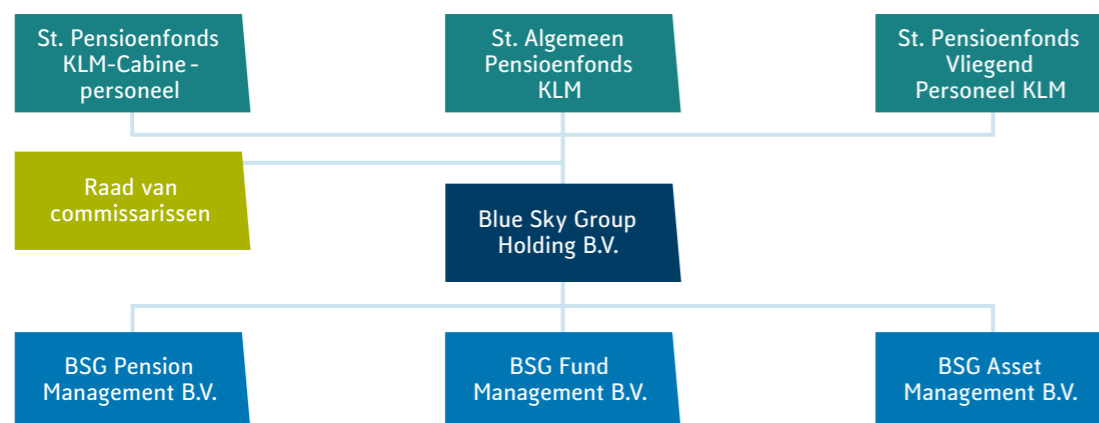
> Profiel van de onderneming

Onderscheidend vermogen > De organisatie onderscheidt zich van andere pensioenuitvoerders door:

- een betrokken en persoonlijke benadering van opdrachtgevers in de rol van adviseur en uitvoerder
- een duidelijke focus op pensioenen, zonder afgeleid te worden door andere zaken
- goed overzicht van de samenhang van alle processen die bij het bestuur van een pensioenfonds plaatsvinden
- ruime ervaring op het gebied van pensioenen en bekendheid met een groot scala van fondsen en regelingen
- onafhankelijkheid, wij zijn geen onderdeel van een verzekeraar of financiële dienstverlener
- het uitvoeren van complexe regelingen

Besturingsstructuur > Blue Sky Group is een besloten vennootschap, met drie KLM pensioenfondsen als aandeelhouders. Een raad van commissarissen houdt toezicht op het bestuur, de bedrijfsvoering en de algemene gang van zaken van de onderneming. De leden van deze raad worden benoemd door de aandeelhouders.

Juridische structuur

Personalia

Raad van commissarissen	De heer drs. W.F.C. Cramer - Voorzitter De heer drs. L. Deuzeman Mevrouw dr. D.A.M. Melis MBA
Blue Sky Group Holding B.V.	De heer drs. B.A.A.M. van der Stee – Algemeen directeur Mevrouw drs. O. Bisschop EMIM EMFC RC – Directeur Financiën & Risk De heer mr. E. Bakker – Directeur (met aandachtsgebied Pensioenbeheer) De heer J.L. Jonk – Directeur (met aandachtsgebied Vermogensbeheer)
BSG Asset Management B.V.	De heer J.L. Jonk – Chief Investment Officer De heer mr. drs. T.G.A. Keijzers RBA – Chief Operating Officer
BSG Fund Management B.V.	De heer J.L. Jonk – Chief Investment Officer De heer mr. drs. T.G.A. Keijzers RBA – Chief Operating Officer
BSG Pension Management B.V.	De heer mr. E. Bakker – Directeur Pension Management B.V.
Compliance officer	De heer mr. drs. R.J.T. Ory RMFI
Accountant	KPMG Accountants N.V.

Kerncijfers

	2019	2018
Balans (EUR duizenden)		
Eigen vermogen (inclusief onverdeelde winst)	15.059	14.898
Balanstotaal geconsolideerd	24.705	24.729
Resultaten (EUR duizenden)		
Omzet	38.090	37.418
Resultaat na belastingen	161	1.174
Opdrachtgerelateerd		
Aantal deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden in administratie	86.681	86.549
Beheerd vermogen (EUR miljoenen)	24.269	21.545
Personeel		
Gemiddeld aantal fte's	141	137

Bericht van de raad van commissarissen

Activiteiten

In het verslagjaar vergaderde de raad viermaal met de directie. Daarnaast vond er meerdere malen informeel overleg plaats. Op de agenda stonden voor elke vergadering geagendeerd de financiële gang van zaken, risk management, compliance, de voortgang van de implementatie van de strategie en de ontwikkelingen bij pensioenbeheer en vermogensbeheer. Ook waren onderwerp van de beraadslagingen de governance en klant- en medewerkerstevredenheid.

Bijzondere aandacht en inzet werd besteed aan het adviseren van de directie over de ontwikkeling en invulling van een nieuwe bestuursstructuur als uitvloeisel van de strategie 2020-2025.

Op voorstel van de directie heeft de raad ingestemd met een vierhoofdige statutaire directie waarin de dienstverlening pensioenbeheer en vermogensbeheer op het hoogste bestuurlijke niveau zijn vertegenwoordigd, evenals financiën en risk en algemene zaken, waaronder ook het voorzitterschap van het collegiaal bestuur. Op deze wijze zullen pensioenbeheer en vermogensbeheer als integrale propositie van Blue Sky Group door de statutaire directie worden aangestuurd. De directie opereert op voet van gelijkheid en is gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Met ingang van 1 januari 2020 is na het zorgvuldig doorlopen van de benodigde advies- en goedkeuringstrajecten uit hoofde van de governance van Blue Sky Group in de invulling van de bestuursfuncties intern voorzien. Met de invoering van de nieuwe bestuursstructuur is het Strategisch Groepsoverleg (SGO) komen te vervallen. De raad is de drie SGO leden, die daarmee niet meer zullen deelnemen aan de toekomstige vergaderingen van de raad met de directie, erkentelijk voor alle inspanningen en grote loyaliteit in de afgelopen jaren.

Ook de commerciële ontwikkelingen stonden op de agenda. Een belangrijk onderdeel van de gesprekken van de raad met de directie was de voorbereiding van de komst van een nieuwe grote opdrachtgever voor Blue Sky Group en de impact ervan op de organisatie. Wij hebben, gezien de verwachte impact van de nieuwe klant op de organisatie, de directie van advies voorzien ten aanzien van de contractuele afspraken met de nieuwe opdrachtgever teneinde de belangen van alle stakeholders van Blue Sky Group te bewaken.

Het jaarverslag over 2019 werd besproken in een afzonderlijke vergadering in aanwezigheid van de externe accountant. De raad beoordeelde het functioneren van de directie (over 2019 nog een tweehoofdige statutaire directie) en stelde de beloning van de directie vast binnen de kaders van het bestaande beloningsbeleid.

› Bericht van de raad van commissarissen

Ook overlegde de raad in twee algemene vergaderingen met de aandeelhouders. Tijdens de eerste vergadering met de aandeelhouders werd de jaarrekening 2019 vastgesteld. Gedurende het jaar heeft de raad meerdere malen in een informele vergadering met de aandeelhouders overlegd over de nieuwe strategie van Blue Sky Group en het nieuwe bestuursmodel.

De raad startte in 2019 het proces van werving van een nieuwe statutair directeur Pensioenbeheer. De huidige statutaire directeur zal Blue Sky Group in de loop van 2020 verlaten en met pensioen gaan.

Jaarrekening

De raad beoordeelde de totstandkoming en samenstelling van de jaarrekening 2019. Verder nam de raad kennis van de voorgenomen goedkeurende verklaring van KPMG Accountants, zoals verwoord in hun accountantsverslag aan directie en raad van commissarissen. Wij hebben de jaarrekening 2019 zoals opgemaakt door de directie vastgesteld inclusief de resultaatbestemming.

De algemene vergadering van aandeelhouders wordt voorgesteld de jaarrekening zonder voorbehoud goed te keuren en in te stemmen met de voorgestelde toevoeging van het volledige resultaat van 161 duizend euro aan de overige reserves. Daarnaast stelt de raad de algemene vergadering van aandeelhouders voor om decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid in het afgelopen jaar en aan de raad voor het toezicht daarop.

Wij danken alle medewerkers en de directie voor hun grote inzet en betrokkenheid bij de onderneming in 2019.

Amstelveen, 23 april 2020

Raad van commissarissen
De heer drs. W.F.C. Cramer, voorzitter vanaf 30 maart 2020
De heer drs. L. Deuzeman, voorzitter tot 30 maart 2020
Mevrouw dr. D.A.M. Melis MBA

Verslag van de directie

Activiteiten

Het verslagjaar is voor Blue Sky Group goed verlopen. We sloten het jaar af met een bescheiden positief bedrijfsresultaat. Nadat we in 2018 een nieuwe langetermijnstrategie hadden ontwikkeld, vond in 2019 de nadere uitwerking en implementatie daarvan plaats. Ook is tot een nieuw model besloten voor de besturing van ons bedrijf dat past bij een effectieve realisatie van de gekozen strategische doelstellingen.

In 2019 is de wereld van pensioenuitvoerders fundamenteel veranderd. Een aantal pensioenuitvoerders staakte hun activiteiten op bepaalde terreinen. Anderen kondigden aan de dienstverlening aan bepaalde pensioenfondsen niet te zullen voortzetten. In lijn met onze nieuwe strategie zal Blue Sky Group haar dienstverlening aan pensioenfondsen en hun deelnemers met kracht voortzetten en waar mogelijk uitbreiden.

In 2019 hebben wij het grote aantal fondsen voor gemene rekening dat wij beheren teruggebracht door het samenvoegen van portefeuilles. In samenhang daarmee verminderde het aantal opdrachten aan externe vermogensbeheerders. Tezamen resulteerde dat voor onze opdrachtgevers in aanmerkelijke kostenvoordelen. In 2019 is ook een nieuw operationeel model ontwikkeld voor onze vermogensbeheeractiviteiten. Als eerste stap werken wij nu aan uitbesteding van onze beleggingsadministratie en –rapportage.

Omdat wij ons voorbereiden op een nieuwe en meer geïndividualiseerde pensioenvoorziening in Nederland, werkten we in 2019 aan een product voor individuele vermogensopbouw, dat naar verwachting in 2020 operationeel zal zijn.

Wij konden ons verheugen in een toenemend aantal offerteverzoeken voor pensioen- en vermogensbeheerdiensten. In 2019 sloten wij een overeenkomst met het Beroepspensioenfonds Loodsen. In de maand oktober bereikten wij een principeakkoord met Stichting Philips Pensioenfonds voor de uitvoering van de pensioenadministratie en de pensioencommunicatie.

Aan het eind van 2018 heeft Blue Sky Group de collectieve arbeidsovereenkomst met FNV Bondgenoten opgezegd. Samen met de ondernemingsraad is gewerkt aan een arbeidsvoorwaardenregeling die medio 2019 van kracht werd. Alle medewerkers hebben unaniem ingestemd met de nieuwe regeling.

> Verslag van de directie

Risicomanagement

Blue Sky Group hecht veel waarde aan een goed functionerend risicomanagement ten behoeve van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Het risicomanagement draagt bij aan het realiseren van zowel onze eigen organisatiedoelstellingen als die van onze opdrachtgevers. Hiertoe is een risicoraamwerk (risicohouding, governance, beleid en procedures) ingericht.

Risicohouding

De overall risicohouding van Blue Sky Group is te omschrijven als risico-avers. Wij willen voor het behalen van onze doelstellingen slechts beperkt risico lopen. Deze risicohouding sluit aan bij de risicohouding van onze opdrachtgevers. Bij het beheersen van risico's maakt Blue Sky Group de bedrijfseconomische afweging tussen de baten en kosten van de beheersing. Blue Sky Group heeft de volgende risk appetite statements gedefinieerd:

1) Uitvoering primaire processen

Blue Sky Group realiseert zich dat risico's samenhangend met falende en/of tekortschietende processen, mensen en/of systemen inherent zijn aan de bedrijfsvoering. Volledige beheersing van deze risico's is buitenproportioneel kostbaar. Blue Sky Group accepteert daarom een beperkt (rest) risico.

2) Uitbesteding

Blue Sky Group wil aantoonbaar in control zijn ten aanzien van uitvoering van de (onder) uitbestede processen en de daarmee samenhangende risico's. Blue Sky Group doet daarom alleen zaken met (onder) uitbestedingspartijen die voldoen aan Blue Sky Group-standaarden met betrekking tot reputatie, betrouwbaarheid, beheerste en integere bedrijfsvoering zoals vastgelegd in het uitbestedingsbeleid. Daarbij is Blue Sky Group zich ervan bewust dat volledige beheersing van (de keten van) uitbestedingsrisico's buitenproportioneel kostbaar is. Blue Sky Group accepteert daarom een beperkt (rest) risico.

3) IT

Blue Sky Group ziet Informatie Technologie en Cybersecurity als een van de belangrijkste randvoorwaarden voor haar pensioenuitvoering en het vermogensbeheer en stelt hoge eisen aan betrouwbaarheid, beschikbaarheid, toegang en aanpasbaarheid van systemen en data. Blue Sky Group wil te allen tijde inzicht hebben in welke (persoons)gegevens bij welke (onder)uitbestedingspartijen worden verwerkt en waar ze zijn opgeslagen. Blue Sky Group realiseert zich dat volledige beheersing van alle IT-risico's buitenproportioneel kostbaar is. Blue Sky Group accepteert daarom een beperkt (rest) IT-risico.

› Verslag van de directie

4) Integriteit en deskundigheid

Blue Sky Group hanteert hoge standaarden op het gebied van integriteit, deskundigheid en professionaliteit van de aan Blue Sky Group verbonden personen. Standaarden zijn vastgelegd in normenkaders en worden actief uitgedragen. Blue Sky Group accepteert hierbij geen (rest) risico.

5) Strategisch/Omgevingsrisico

Blue Sky Group realiseert zich dat ontwikkelingen in de (externe) omgeving van Blue Sky Group snel gaan en een majeure impact op de organisatie kunnen hebben. Blue Sky Group wil inzicht hebben in de (strategische) risico's die deze ontwikkelingen met zich meebrengen om hier geïnformeerd en doelbewust op te kunnen acteren.

6) Juridisch/Compliance risico

Blue Sky Group beschouwt het te allen tijde voldoen aan relevante wet- en regelgeving als randvoorwaardelijk voor het voortbestaan van de organisatie. Aanvullend voldoet Blue Sky Group voor zover zij dit wenselijk acht aan de normen en best-practice codes zoals die gelden binnen de pensioensector. Blue Sky Group accepteert geen (rest) risico.

Governance

De inrichting van het risicomanagementsysteem is gebaseerd op het "3 Lines of Defence" model. De eerste lijn wordt gevormd door de operationele bedrijfsonderdelen en hun directies. Zij worden hierbij ondersteund door tweedelijns functies in het betreffende bedrijfs onderdeel. Deze tweede lijn staat los van het operationele proces en heeft een rapportagelijns naar de afdeling Risk & Compliance. Voor haar corporate risk activiteiten beschikt Risk & Compliance over een rechtstreekse rapportagelijns naar de raad van commissarissen. Voor haar client risk activiteiten heeft zij een rechtstreekse rapportagelijns naar de besturen van onze opdrachtgevers.

Beleid en procedures

Door middel van risk assessments worden risico's en beheersing in kaart gebracht en beoordeeld. De getroffen beheersmaatregelen zijn vastgelegd in control frameworks waarvan de werking wordt getoetst en gerapporteerd via rapportages. De belangrijkste klantprocessen zijn opgenomen in de ISAE 3402 die jaarlijks door een externe auditor wordt beoordeeld en waarover een assurance-rapportage wordt afgegeven. Eventuele issues in de uitgevoerde processen worden via een incidentenproces en rapportage geïdentificeerd, opgelost en gerapporteerd aan directie en opdrachtgevers.

› Verslag van de directie

Belangrijkste ontwikkelingen 2019 en vooruitblik 2020

In 2019 is veel aandacht besteed aan de verdere ontwikkeling van de rapportage niet-financiële risico's voor directie en opdrachtgevers. Samen met opdrachtgevers is gekeken hoe de ondersteuning van de nieuwe sleutelfuncties zo efficiënt mogelijk kon worden vormgegeven. Er zijn nieuwe rapportages ingericht om in te spelen op de veranderde informatiebehoeften en governance.

De risk awareness binnen de organisatie is verder versterkt door het werken met risicoparagrafen bij projecten. Dit proces wordt in 2020 voortgezet. Daarnaast wordt binnen vermogensbeheer het tweedelijns risicomangement verder ingericht. Een nieuw opgezet risico committee zal periodiek voor integrale afstemming binnen de risk kolom zorgen.

Personeelsbeleid

In samenhang met onze langetermijnstrategie is in 2019 een strategische HR agenda ontwikkeld. Op basis daarvan werken we in 2020 verder aan een strategische personeelsplanning. Daarmee zorgen wij ervoor om op langere termijn medewerkers met de gewenste competenties aan Blue Sky Group te blijven verbinden.

Het beloningsbeleid is in lijn met de speerpunten van het personeelsbeleid vormgegeven. Het is voldoende competitief om gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers te kunnen aantrekken en voor langere termijn te behouden en te motiveren.

Blue Sky Group hanteert hiertoe een relatief hoog vast inkomen en een beperkt variabel inkomen. De variabele beloning bedraagt voor een beperkt aantal functies ten hoogste 20% van het totaal vast inkomen. Voor het merendeel van de medewerkers bedraagt het maximum 10% van het totaal vast inkomen. Het in 2019 toegekende bedrag aan variabele beloningen is 1,2 miljoen euro.

Blue Sky Group kent een divers personeelsbestand. Door groei van de organisatie in de afgelopen jaren zijn jonge professionals relatief goed vertegenwoordigd. De man-vrouw verdeling in de organisatie is 61% man en 39% vrouw.

› Verslag van de directie

Ondernemingsraad

In 2019 voerde de directie vijf keer formeel overleg met de ondernemingsraad. Daarnaast vond regelmatig informeel overleg plaats. Tijdens deze overleggen is gewerkt aan de nieuwe arbeidsvoorwaardenregeling, aan het flexibel werken beleid en is gesproken over de toekomst van onze pensioenregeling en de uitvoering daarvan.

In 2019 bracht de ondernemingsraad advies uit over de nieuwe besturingsstructuur voor Blue Sky Group, over de vorming van een afdeling voor zowel externe als interne communicatie, over de onafhankelijke audit functie en over de inrichting van ons kantoorgebouw.

Pensioenfonds Blue Sky Group

Aan het eind van 2019 werd nog niet voldaan aan het vereiste eigen vermogen van ons pensioenfonds. Daarom zal ook in 2020 sprake zijn van een herstellpremie.

Financieel Verslag

Het verslagjaar is met een positief resultaat afgesloten. Het resultaat voor belastingen bedroeg 217 duizend euro (2018: 1,6 miljoen euro). In 2019 was de omzet 38,1 miljoen euro (2018: 37,4 miljoen euro). De kosten bedroegen in 2019 37,8 miljoen euro (2018: 35,8 miljoen euro). Deze kosten bestaan voor het merendeel uit personeelskosten en kosten die hieraan direct zijn te relateren. Daarnaast vormt de ICT een belangrijke kostenpost.

Verwachtingen voor 2020

In 2020 zullen wij doorgaan op de ingeslagen weg om het operationele vermogensbeheer grootschaliger op te zetten. We streven naar minder complexiteit en lagere kosten. Wij verwachten rond het eind van 2020 de uitbesteding van beleggingsadministratie en –rapportage af te ronden.

In 2020 hopen wij ook ons product voor individuele vermogensopbouw te introduceren. Daarmee spelen wij in op de groeiende behoefte aan individuele aanvullende toekomstvoorzieningen.

Ook in het komende jaar hopen wij opdrachten van nieuwe opdrachtgevers te verkrijgen. Daarnaast zullen wij werken aan de verdere ontwikkeling van digitale en individuele dienstverlening aan pensioendeelnemers. In samenwerking met onze opdrachtgevers zullen

› Verslag van de directie

wij werken aan vermindering van complexiteit van pensioenregelingen en stroomlijning van operationele processen gericht op kostenverlaging.

Gebeurtenissen in 2020

In 2019 zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw bestuursmodel voor Blue Sky Group Holding. Na besluitvorming door de raad van commissarissen en door de aandeelhouders adviseerde de ondernemingsraad in positieve zin. Met ingang van 1 januari bestaat de statutaire directie van Blue Sky Group Holding uit een algemeen directeur, een directeur financiën en risk en twee directeuren met respectievelijk het aandachtsgebied pensioenen en vermogensbeheer.

Nadat wij in oktober 2019 een principeakkoord hebben bereikt, is aan het begin van 2020 een formeel akkoord bereikt met Stichting Philips Pensioenfonds voor dienstverlening op het gebied van pensioenadministratie en –communicatie. Met deze overeenkomst wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan onze strategie gericht op schaalvergroting. Het totale aantal deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden in administratie zal ongeveer verdubbelen.

De ontwikkelingen samenhangend met het COVID-19 virus resulteren niet in een materiële onzekerheid over de continuïteit van onze bedrijfsvoering. De nodige korte termijn maatregelen zijn genomen om het operationele functioneren van onze organisatie te waarborgen. Vrijwel alle medewerkers kunnen digitaal en op afstand werken. De continuïteit van onze klanten is op middellange termijn niet in het geding. Onze activiteiten ten behoeve van klanten kunnen wij onverminderd voortzetten. De beheerde vermogens van onze klanten staan onder druk als gevolg van de crisis. Dat heeft slechts een beperkte invloed op onze inkomsten omdat deze in geringe mate zijn gerelateerd aan de omvang van het beheerde vermogen. Onze activiteiten ter ondersteuning van de besturen van onze klanten nemen als gevolg van de crisis in intensiteit toe.

Amstelveen, 23 april 2020

De heer drs. B.A.A.M. van der Stee
Algemeen directeur

Mevrouw drs. O. Bisschop EMIM EMFC RC
Directeur Financiën en Risk

De heer mr. E. Bakker
Directeur (met aandachtsgebied
Pensioenbeheer)

De heer J.L. Jonk
Directeur (met aandachtsgebied
Vermogensbeheer)

Jaarrekening 2019

Geconsolideerde balans per 31 december

bedragen in duizenden euro's

voor verwerking van de voorgestelde winstbestemming

	2019	2018
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa (1)	2.264	2.666
Materiële vaste activa (2)	1.630	1.132
TOTAAL VASTE ACTIVA	3.894	3.798
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen (3)	4.068	4.213
Liquide middelen (4)	16.743	16.718
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	20.811	20.931
TOTAAL ACTIVA	24.705	24.729
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN (5)		
Gestort en opgevraagd kapitaal	1.800	1.800
Agio	4.500	4.500
Overige reserves	8.598	7.424
Onverdeelde winst	161	1.174
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	15.059	14.898
VOORZIENINGEN (6)	275	318
KORTLOPENDE SCHULDEN (TEN HOOGSTE 1 JAAR) (7)	9.371	9.513
TOTAAL PASSIVA	24.705	24.729

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op [pagina 24 tot en met 32](#).

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
OMZET (8)	38.090	37.418
Salarissen	14.776	13.785
Sociale lasten	1.598	1.422
Pensioenlasten (9)	3.036	2.795
Afschrijvingen	1.308	1.206
Overige bedrijfskosten (10)	17.097	16.585
SOM DER BEDRIJFSLASTEN	37.815	35.793
Rentebaten	-58	-55
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	217	1.570
Belastingen (11)	56	396
RESULTAAT NA BELASTINGEN	161	1.174

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op [pagina 33 tot en met 37](#).

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Resultaat vóór rente en belastingen	275	1.625
Afschrijvingen	1.308	1.206
Toevoeging voorzieningen	33	23
Vrijval voorzieningen	-	-16
Onttrekking voorzieningen	-	-4
Mutatie vorderingen	149	1.959
Mutatie kortlopende schulden	147	1.574
KASSTROOM UIT BEDRIJFSOPERATIES	1.912	6.367
Betaalde rente	-60	-61
Betaalde winstbelasting	-423	-135
NETTOKASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	1.429	6.171
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële vaste activa	-499	-545
Investerings in materiële vaste activa	-905	-116
NETTOKASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-1.404	-661
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	25	5.510

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Blue Sky Group Holding B.V. is een besloten vennootschap, statutair gevestigd in Amstelveen en kantoorhoudend aan de Professor E.M. Meijerslaan 1 in Amstelveen. De onderneming is een zelfstandige en professionele aanbieder van diensten met betrekking tot pensioenuitvoering, bestuursondersteuning en vermogensbeheer. De onderneming is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 34112050.

Deze jaarrekening heeft betrekking op het verslagjaar 2019, dat is geëindigd op 31 december 2019.

Grondslagen voor consolidatie

In beginsel worden alle groepsmaatschappijen in de consolidatie betrokken. Als groepsmaatschappij worden aangemerkt alle kapitaalbelangen waarin overheersende zeggenschap ter zake van het bestuur en het financiële beleid kan worden uitgeoefend. De consolidatie vindt plaats volgens de integrale methode op basis van uniforme grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

De financiële gegevens van de volgende 100% dochtermaatschappijen zijn in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen, onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties:

- BSG Pension Management B.V., statutair gevestigd in Amstelveen;
- BSG Fund Management B.V., statutair gevestigd in Amstelveen;
- BSG Asset Management B.V., statutair gevestigd in Amstelveen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen > De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek met inachtneming van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, dat wil zeggen de veronderstelling dat de continuïteit gewaarborgd is en de activiteiten in de afzienbare toekomst zullen worden voortgezet.

› Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

De bedragen in de jaarrekening luiden in euro's.

Onder toepassing van artikel 402 Titel 9, Boek 2 BW is in de enkelvoudige jaarrekening een beknopte winst- en verliesrekening opgenomen.

Verwerking › Een actief wordt in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat hieruit toekomstige economische voordelen zullen voortvloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien de weergave van de economische realiteit resulteert in het opnemen van activa zonder het juridisch eigendom, wordt dit vermeld. Een verplichting wordt in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Een actief of verplichting wordt van de balans verwijderd indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering › Een vordering en een verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om de vordering en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

Schattingen en veronderstellingen › Bij het opstellen van de jaarrekening worden schattingen en veronderstellingen gehanteerd die medebepalend zijn voor sommige opgenomen bedragen. De feitelijke uitkomsten kunnen van de schattingen afwijken.

Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de periode waarin de schatting wordt herzien. Een herziening van een schatting heeft dikwijls ook gevolgen voor waardering en resultaatbepaling in toekomstige perioden.

› Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

Bijzondere waardeverminderingen › Per iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. In dat geval wordt het vaste actief afgewaardeerd tot de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, wordt de gestegen boekwaarde van het desbetreffende actief niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering van het actief zou zijn verantwoord.

Vreemde valuta › Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Valutakoersverschillen bij de omrekening van activa en verplichtingen worden direct in het resultaat opgenomen.

Immateriële vaste activa › Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien deze naar verwachting duurzaam zijn.

Materiële vaste activa › Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien deze naar verwachting duurzaam zijn.

Vorderingen › Te factureren diensten aan opdrachtgevers worden opgenomen tegen kostprijs, verhoogd met tot dan toe opgenomen winst en verminderd met een eventuele voorziening voor voorzienbare verliezen. Gefactureerde termijnen worden hierop in mindering gebracht. Per opdrachtgever wordt bepaald in hoeverre diensten nog te factureren of vooruitgefactureerd zijn. Vooruitgefactureerde bedragen worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Alle overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid. De geamortiseerde kostprijs komt in het algemeen overeen met de nominale waarde.

› Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

Liquide middelen › Liquide middelen worden opgenomen voor de nominale waarde.

Eigen vermogen › Het eigen vermogen bestaat uit het gestort en opgevraagd kapitaal, agio, overige reserves en de onverdeelde winst. Het kapitaal en de reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen, inclusief voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans. Uitkeringen aan aandeelhouders worden in mindering op het eigen vermogen gebracht. Agio betreft de door de aandeelhouders ingebrachte bedragen voor zover deze hoger zijn dan het nominaal aandelenkapitaal. Additionele vermogensstortingen door de aandeelhouders zonder uitgifte van aandelen zijn eveneens hieronder opgenomen.

Voorzieningen › Een voorziening wordt in de balans opgenomen indien sprake is van een juridische of feitelijke verplichting, het waarschijnlijk is dat de afwikkeling van de verplichting leidt tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan voldoende betrouwbaar kan worden geschat. Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de contante waarde van de beste inschatting van de toekomstige uitgaande kasstromen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet is gebaseerd op actuele marktomstandigheden waarbij rekening wordt gehouden met de looptijd van de verplichtingen.

Voor het negatieve verschil tussen de verwachte toekomstige voordelen uit overeenkomsten van dienstverlening met opdrachtgevers en de verwachte onvermijdbare kosten die uit nakoming van deze overeenkomsten voortvloeien wordt een voorziening getroffen.

Uitgestelde belastingen › Voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde volgens deze jaarrekening en de fiscale boekwaarde worden uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen.

De uitgestelde belastingen worden berekend op basis van de actuele belastingtarieven of de tarieven die naar verwachting gelden in de periode waarin de vorderingen worden gerealiseerd of de verplichtingen worden afgewikkeld. Uitgestelde belastingen worden niet gediscoteerd. Het effect van schattingswijzigingen en tariefwijzigingen wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Schulden › Schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, die in het algemeen overeenkomt met de nominale waarde.

› Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening

Omzet › De opbrengst van levering van diensten wordt tot de omzet gerekend wanneer sprake is van een dienstverleningsovereenkomst, de levering van de dienst heeft plaatsgevonden, de prijs is vastgesteld of bepaalbaar is en er redelijke zekerheid bestaat dat deze inbaar is. Winstneming vindt plaats naar rato van de verrichte prestaties.

Kosten › Salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet is betaald, als verplichting in de balans opgenomen.

De pensioenregeling heeft het karakter van een toegezegd-pensioenregeling op basis van middelloon met voorwaardelijke indexering. De aan het ondernemingspensioenfonds (Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group) verschuldigde premie wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voor zover de premie nog niet is betaald, wordt deze als verplichting in de balans opgenomen.

Andere kosten worden (eveneens) ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Belastingen › Belastingen over het resultaat worden berekend op basis van het resultaat voor belastingen volgens de winst- en verliesrekening en kunnen actuele en uitgestelde belastingen omvatten. Actuele belastingen betreffen de verschuldigde belasting over het belastbare resultaat van het verslagjaar, gebaseerd op de actuele belastingtarieven.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Dit houdt in dat het resultaat wordt aangepast voor baten en lasten die geen invloed hebben op de kasstromen in dezelfde periode en voor kasstromen die geen invloed hebben op het resultaat in dezelfde periode. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, kasstromen uit investeringsactiviteiten en kasstromen uit financieringsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan alle banktegoeden.

Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Activa	(1) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	2019	2018
	Stand begin van het jaar	2.666	2.871
	Investerings	499	545
	Afschrijvingen	-901	-750
	Stand eind van het jaar	2.264	2.666
	Cumulatieve aanschafwaarde	5.647	5.148
	Cumulatieve afschrijvingen	-3.383	-2.482
	Boekwaarde	2.264	2.666

De immateriële vaste activa bestaat volledig uit computersoftware. De afschrijvingstermijn is vijf jaar.

(2) MATERIËLE VASTE ACTIVA	BOUWKUNDIGE VOORZIENINGEN	INVENTARIS EN COMPUTER- HARDWARE	TOTAAL
2019			
Stand begin van het jaar	847	285	1.132
Investerings	461	444	905
Afschrijvingen	-251	-156	-407
Stand eind van het jaar	1.057	573	1.630
2018			
Stand begin van het jaar	1.071	401	1.472
Investerings	36	80	116
Afschrijvingen	-260	-196	-456
Stand eind van het jaar	847	285	1.132

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Cumulatieve aanschafwaarde	6.196	5.291
Cumulatieve afschrijvingen	-4.566	-4.159
Boekwaarde	1.630	1.132

De afschrijvingstermijn voor bouwkundige voorzieningen is tien jaar en voor inventaris en computerhardware vijf jaar.

(3) VORDERINGEN	2019	2018
Debiteuren	1.306	1.713
Aandeelhouders	158	91
Te factureren diensten aan opdrachtgevers	1.159	592
Personeelsbeloningen	155	150
Overige vorderingen en overlopende activa	1.290	1.667
Totaal	4.068	4.213

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

(4) LIQUIDE MIDDELEN	2019	2018
Banktegoeden in rekening-courant	16.743	16.718
Totaal	16.743	16.718

Van de liquide middelen is een bedrag van EUR 229 duizend (2018: EUR 229 duizend) niet vrij beschikbaar in verband met een afgegeven bankgarantie.

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Passiva

(5) EIGEN VERMOGEN	GESTORT EN OPGEVRAAGD KAPITAAL	AGIO	OVERIGE RESERVES	ONVERDEELDE WINST	TOTAAL
2019					
Stand begin van het jaar	1.800	4.500	7.424	1.174	14.898
Winst vorig verslagjaar			1.174	-1.174	-
Winst verslagjaar				161	161
Stand eind van het jaar	1.800	4.500	8.598	161	15.059
2018					
Stand begin van het jaar	1.800	4.500	7.138	286	13.724
Winst vorig verslagjaar			286	-286	-
Winst verslagjaar				1.174	1.174
Stand eind van het jaar	1.800	4.500	7.424	1.174	14.898

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt (ongewijzigd) EUR 3.600 duizend en bestaat uit 3.600.000 aandelen met een nominale waarde van EUR 1,00 elk. Hiervan zijn (ongewijzigd) 1.800.000 aandelen geplaatst en volgestort.

Agio betreft de door de aandeelhouders ingebrachte bedragen voor zover deze hoger zijn dan het nominaal aandelenkapitaal. Additionele vermogensstortingen door de aandeelhouders zonder uitgifte van aandelen zijn eveneens hieronder opgenomen.

Op de dochtermaatschappijen BSG Fund Management B.V. en BSG Asset Management B.V. is de Wet op het financieel toezicht (Wft) van toepassing. Op grond van de Wft gelden minimum kapitaaleisen.

Conform artikel 24 van de statuten, artikel 7a van de aandeelhoudersovereenkomst, aandeelhoudersbesluit en gezien de wettelijke kapitaaleisen die gelden voor de twee hiervoor genoemde dochtermaatschappijen, wordt voorgesteld om de gehele winst over 2019 van EUR 161 duizend toe te voegen aan de overige reserves.

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

(6) VOORZIENINGEN	2019	2018
Jubileumuitkeringen	169	149
Verlieslatende contracten	31	18
Uitgestelde belastingverplichtingen	75	151
Totaal	275	318

De mutaties in de voorziening voor jubileumuitkeringen zijn als volgt:

	2019	2018
Stand begin van het jaar	149	130
Toevoeging verslagjaar	20	23
Onttrekking verslagjaar	-	-4
Stand eind van het jaar	169	149

Bij de bepaling van de voorziening voor jubileumuitkeringen wordt rekening gehouden met blijfkansen, toekomstige salarisstijgingen en rekenrente.

De voorziening voor jubileumuitkeringen heeft een langlopend karakter.

De mutaties in de voorziening voor verlieslatende contracten zijn als volgt:

	2019	2018
Stand begin van het jaar	18	34
Toevoeging verslagjaar (2018: vrijval)	13	-16
Stand eind van het jaar	31	18

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

De voorziening voor verlieslatende contracten heeft betrekking op de verwachte negatieve resultaten uit dienstverleningsovereenkomsten met opdrachtgevers. De voorziening is bepaald per opdrachtgever en betreft het verwachte negatieve verschil tussen de toekomstige omzet en de onvermijdbare kosten die uit nakoming van de desbetreffende overeenkomst voortvloeien.

De looptijd van de voorziening is korter dan een jaar, omdat de overeenkomsten binnen een jaar kunnen worden beëindigd.

De mutaties in de uitgestelde belastingverplichtingen zijn als volgt:

	2019	2018
Stand begin van het jaar	151	227
Realisatie verslagjaar	-76	-76
Stand eind van het jaar	75	151

De uitgestelde belastingverplichtingen vloeien voort uit tijdelijke verschillen tussen de afschrijving volgens deze jaarrekening en de fiscale afschrijving van voornamelijk de materiële vaste activa.

De resterende uitgestelde belastingverplichtingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

(7) KORTLOPENDE SCHULDEN (TEN HOOGSTE 1 JAAR)	2019	2018
Crediteuren	2.467	2.718
Aandeelhouders	-	143
Vooruitgefactureerde diensten aan opdrachtgevers	47	477
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.101	2.363
Personeelsbeloningen	3.561	3.135
Overige schulden en overlopende passiva	1.195	677
Totaal	9.371	9.513

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Onder verschuldigde belastingen en premies sociale verzekeringen van EUR 2.101 duizend (2018: EUR 2.363 duizend) zijn opgenomen vennootschapsbelasting van EUR 57 duizend (2018: EUR 348 duizend), loonbelasting en premies sociale verzekeringen van EUR 990 duizend (2018: EUR 1.033 duizend) en omzetbelasting van EUR 1.054 duizend (2018: EUR 982 duizend). De te betalen personeelsbeloningen betreffen vakantiegeld, variabele beloning, transitievergoedingen, vakantiedagen en pensioenpremie.

Niet in de balans opgenomen vorderingen en verplichtingen

VERPLICHTINGEN UIT LANGLOPENDE VERBINTENISSEN	2019	2018
Vervallend binnen één jaar	2.380	1.971
Vervallend tussen één jaar en vijf jaar	4.038	4.796
Vervallend na vijf jaar	-	197
Totaal	6.418	6.964

Deze niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen overeenkomsten die zijn aangegaan voor het bedrijfspand, leaseauto's, computersoftware en dataoutsourcing.

Niet-verwerkte verplichtingen > Het aanwezig eigen vermogen van Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group is ultimo verslagjaar lager dan het vereist eigen vermogen. De dekkingsgraad op basis van voorlopige cijfers, zoals gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank, is afgerond 99%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2019 is afgerond 99%. De met het vereist eigen vermogen overeenkomende dekkingsgraad is afgerond 122%.

Het pensioenfonds heeft in het verslagjaar het bestaande herstelplan geactualiseerd en bij de toezichthouder De Nederlandsche Bank ingediend. In het herstelplan is uitgewerkt hoe het pensioenfonds binnen de wettelijke termijn van 10 jaar vanaf 1 januari 2019 weer beschikt over het vereist eigen vermogen getoetst aan de beleidsdekkingsgraad. Volgens het herstelplan wordt binnen deze termijn de tekortsituatie opgelost. De belangrijkste bronnen voor herstel van de dekkingsgraad zijn het verwachte overrendement (verschil tussen het behaalde rendement op de beleggingen en de benodigde rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen) en extra premies.

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Volgens de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds wordt, indien de beleidsdekkingsgraad ultimo november lager is dan de dekkingsgraad volgens de in de Pensioenwet vastgelegde solvabiliteitseisen, het volgende jaar een bedrag gelijk aan 1/10 van het tekort als extra premie geheven. De totale pensioenpremie (inclusief de eventuele extra premie) is voor 2020 gemaximeerd op 30% van de totale brutopensioengrondslag (2019: 40%). De extra premie wordt verdeeld tussen de werkgever en de deelnemers in de verhouding 80%-20%, rekening houdend met een maximum eigen bijdrage van de deelnemers.

Er is geen voorziening voor toekomstige herstellpremies in de balans opgenomen, omdat niet betrouwbaar kan worden vastgesteld hoe hoog toekomstige bijstortingen in het pensioenfonds zullen zijn. De voor 2020 vastgestelde herstellpremie van EUR 1.236 duizend, gebaseerd op de geraakte 30% cap van de totale brutopensioengrondslag, is wel als verplichting in de balans opgenomen. De werknemersbijdrage daarin van ongeveer EUR 155 duizend is als vordering in de balans opgenomen.

Risicobeheer

Valutarisico > Valutarisico is het risico dat de waarde van financiële instrumenten verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. De omvang van transacties in vreemde valuta is beperkt, zodat de omvang van financiële activa en verplichtingen in vreemde valuta gering is. Dit betekent dat het valutarisico klein is. Om deze reden wordt het valutarisico niet afgedekt.

Renterisico > Renterisico is het risico dat de waarde van financiële instrumenten verandert als gevolg van veranderingen in de marktrente. Er zijn geen financiële activa of verplichtingen die zijn afgesloten tegen een vaste rente. Het renterisico is derhalve nihil.

Kasstroomrisico > Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een financieel instrument fluctueren in omvang. Indien sprake is van financiële activa of verplichtingen met een variabele rente of een vaste rente met een korte rentevastperiode, resulteren fluctuaties in de rentetarieven in een verandering van de toekomstige renteontvangsten respectievelijk rentebetalingen. Er is geen sprake van rentedragende financiële verplichtingen. De enige rentedragende financiële activa betreffen banktegoeden. Gezien het geringe financiële belang van de hieruit voortvloeiende rentebaten en de lage rentestand, is het kasstroomrisico klein.

> Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Kredietrisico > Kredietrisico is het risico dat tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet nakomen.

Het maximale kredietrisico bedraagt EUR 20.811 duizend (2018: EUR 20.931 duizend) en is als volgt samengesteld:

	2019	2018
Debiteuren en onderhanden werk	2.623	2.396
Overige vorderingen en overlopende activa	1.445	1.817
Banktegoeden in rekening-courant	16.743	16.718
Totaal	20.811	20.931

Het kredietrisico is beperkt. Alle opdrachtgevers zijn zeer kredietwaardig. Het risico wordt verder beperkt door maandelijks facturering van de verrichte diensten en adequate bewaking van de vorderingen. De banktegoeden in rekening-courant worden aangehouden bij de huisbankier. Dit is een gerenommeerde Nederlandse bank die onder toezicht staat van De Nederlandsche Bank en voldoet aan de kapitaaleisen. Kredietbeoordelaar Standard & Poor's heeft aan deze bank een A-rating toegekend.

Een en ander neemt niet weg dat sprake is van een significante concentratie van kredietrisico. De dienstverlening aan de vijf grootste opdrachtgevers (waaronder de aandeelhouders) maakt 92% (2018: 90%) uit van de totale omzet. De grootste post betreft de banktegoeden. Zoals hiervoor vermeld, worden deze aangehouden bij één bank.

Liquiditeitsrisico > Liquiditeitsrisico is het risico dat niet tijdig voldoende liquide middelen kunnen worden verkregen om op korte termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Dit risico is zeer klein, omdat sprake is van een forse liquiditeitsbuffer en de kasstroom uit operationele activiteiten positief is.

Concentratierisico > Blue Sky Group Holding B.V. en dochtermaatschappijen verrichten het grootste deel van de diensten ten behoeve van een relatief gering aantal opdrachtgevers. Het wegvallen van een of meer relatief grote opdrachten kan grote gevolgen hebben voor de omzet, maar ook voor het bedrijfsresultaat, omdat een belangrijk deel van de kosten een vast karakter heeft. Het concentratierisico is derhalve groot.

› Toelichting op de geconsolideerde balans

bedragen in duizenden euro's

Pensioenrisico › De pensioenregeling is een toegezegd-pensioenregeling, uitgevoerd door het ondernemingsfonds Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group. In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd dat indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad volgens de in de Pensioenwet vastgelegde solvabiliteitseisen, het volgende jaar een bedrag gelijk aan 1/10 van het tekort als extra premie wordt geheven. De omvang van een eventueel tekort is afhankelijk van onder meer het rendement op de beleggingen, de rentestand op de kapitaalmarkt en de levensverwachting. Het pensioenfonds kan andere maatregelen dan extra premieheffing nemen om een tekort te verminderen, waaronder het niet of slechts gedeeltelijk toekennen van indexering. Uit rechtspraak blijkt dat het onzeker is of mogelijke toekomstige bijstortingen juridisch kunnen worden afgedwongen.

Aansprakelijkheidsrisico › Blue Sky Group Holding B.V. en dochtermaatschappijen verrichten diensten op het gebied van pensioenuitvoering, bestuursondersteuning en vermogensbeheer voor professionele partijen. De dochtermaatschappijen kunnen aansprakelijk worden gesteld voor mogelijke fouten in de dienstverlening. Dit risico wordt beheerst door zowel de kans op fouten als het gevolg van mogelijke fouten te beperken. Derhalve worden heldere, marktconforme uitvoeringscontracten afgesloten, bestaat voortdurend aandacht voor de administratieve organisatie en interne controle (jaarlijks wordt een ISAE 3402-rapportage inclusief in control statement uitgebracht) en is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Operationeel risico › Operationeel risico is het risico ten gevolge van niet afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Onder deze definitie vallen operationele gebeurtenissen zoals IT-problemen, tekortkomingen van de organisatiestructuur of interne controle, menselijke fouten, onjuiste afwikkeling van transacties, verkeerde verwerking van gegevens, fraude en dergelijke en externe bedreigingen. Dergelijke risico's worden beheerst door een strakke administratieve organisatie en interne controle, een calamiteitenplan plus uitwijkvoorziening en een gedragscode.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen in duizenden euro's

(8) OMZET	2019	2018
Pensioenuitvoering	10.658	10.870
Bestuursondersteuning	4.287	4.431
Vermogensbeheer	23.145	22.117
Totaal	38.090	37.418

De omzet wordt nagenoeg geheel in Nederland behaald.

(9) PENSIOENLASTEN	2019	2018
Toegezegd-pensioenregeling	2.862	2.637
Overig	174	158
Totaal	3.036	2.795

De pensioenregeling is een toegezegd-pensioenregeling op basis van voorwaardelijk geïndexeerd middelloon en wordt uitgevoerd door Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group. De basispremie is gelijk aan de jaarlijkse kosten van pensioenopbouw en risicodekking op basis van een gedempte rentevoet van 2,4%. Naast de basispremie kunnen extra premies worden geheven dan wel premiekortingen worden verleend. De totale premie, bestaande uit de basispremie en een eventuele extra premie, bedraagt voor 2019 maximaal 40% (2018: 30%) van de totale brutopensioengrondslag (totale pensioengevende loonsom). De extra premie bedraagt voor 2020 maximaal 30% van de totale brutopensioengrondslag. De individuele brutopensioengrondslag per deelnemer is voor 2019 fiscaal gemaximeerd op EUR 107.593 (2018: EUR 105.075).

De overige pensioenlasten betreffen voornamelijk risicopremie arbeidsongeschiktheid en overlijden.

› **Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening**

bedragen in duizenden euro's

(10) OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN	2019	2018
Kosten inhuur personeel	2.797	1.957
Overige personeelskosten	1.677	1.665
Kosten uitbesteed werk	323	828
Kosten controle en advies	2.901	2.647
Automatiseringskosten	5.651	5.629
Huisvestingskosten	1.527	1.317
Overige kosten	2.221	2.542
Totaal	17.097	16.585

Aantal personeelsleden › Het gemiddelde aantal fte's in 2019 bedraagt 140,7 (2018: 137,0).

	2019	2018
Pensioenuitvoering en bestuursondersteuning	71,8	71,8
Vermogensbeheer	37,9	34,0
Overig	31,0	31,2
Totaal	140,7	137,0

Bezoldiging bestuurders en commissarissen › Blue Sky Group Holding B.V. had in 2019 twee statutaire bestuurders. De bezoldiging bedraagt totaal EUR 893 duizend (2018: EUR 853 duizend). Hierin is begrepen een pensioentoeelage van totaal EUR 149 duizend (2018: EUR 140 duizend), voornamelijk toegekend in verband met de fiscale maximering van het pensioengevende salaris. De bezoldiging van de commissarissen bedraagt totaal EUR 73 duizend (2018: EUR 71 duizend).

› **Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening**

bedragen in duizenden euro's

Honorarium accountant › De aan het verslagjaar toegerekende accountantshonoraria bedragen:

	2019	2018
Controle jaarrekening holding	56	49
Controle jaarrekening dochtermaatschappijen	35	22
Andere controleopdrachten	47	47
Belastingadviesdiensten	14	7
Andere niet-controlediensten	21	-
Totaal	173	125

De vermelde honoraria hebben betrekking op het gehele netwerk waarvan de accountantsorganisatie die is belast met de wettelijke jaarrekeningcontrole deel uitmaakt.

(11) BELASTINGEN	2019	2018
Verschuldigde belasting verslagjaar	132	472
Realisatie uitgestelde belastingenverplichtingen verslagjaar	-76	-76
Totaal	56	396

› Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen in duizenden euro's

De effectieve belastingdruk is 25,8% (2018: 25,2%). De belastingdruk kan als volgt worden geanalyseerd:

	2019	2018
Gemiddeld nominaal belastingtarief	19,5%	24,4%
Overig	6,3%	0,8%
Totaal	25,8%	25,2%

Verbonden partijen › De aandeelhouders, de dochtermaatschappijen, het ondernemingspensioenfonds, de bewaarstichtingen van de Blue Sky beleggingsfondsen, alsmede de bestuurders en de commissarissen en hun nauwe verwanten worden aangemerkt als verbonden partijen.

Het voor de activiteiten van de dochtermaatschappijen ingezette personeel is in loondienst van Blue Sky Group Holding B.V. De loonkosten, bestaande uit salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, worden zonder winststopslag aan de dochtermaatschappijen in rekening gebracht. Alle andere bedrijfskosten worden eveneens zonder winststopslag in rekening gebracht.

De aandeelhouders van Blue Sky Group Holding B.V. zijn Stichting Algemeen Pensioenfonds KLM, Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM en Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel. Genoemde partijen zijn elk voor eenderde deel aandeelhouder. De dienstverlening aan betrokken partijen betreft 84% (2018: 83%) van de totale omzet. Met betrokken partijen zijn uitvoeringsovereenkomsten van dienstverlening gesloten op basis van marktconforme tarieven.

De pensioenregeling wordt uitgevoerd door Stichting Pensioenfonds Blue Sky Group. Met het pensioenfonds is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd, die kan worden opgezegd met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden, maar niet eerder dan eind 2020. De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling door het pensioenfonds komen ten laste van (de dochtermaatschappijen van) Blue Sky Group Holding B.V.

› Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

bedragen in duizenden euro's

Blue Sky Group Holding B.V. is bestuurder van de stichtingen die optreden als bewaarder van de Blue Sky beleggingsfondsen. De werkzaamheden, waarvoor geen beloning wordt ontvangen, beperken zich tot de uitvoering van het mandaat.

Voor de bezoldiging van de bestuurders en de commissarissen wordt verwezen naar de toelichting op [pagina 34](#). Blue Sky Group Holding B.V. heeft geen leningen aan hen verstrekt en heeft ook anderszins geen vorderingen op hen.

Er zijn geen transacties van betekenis met verbonden partijen die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

Gebeurtenissen na balansdatum › De ontwikkelingen samenhangend met het COVID-19 virus resulteren niet in een materiële onzekerheid over de continuïteit van onze bedrijfsvoering. De nodige korte termijn maatregelen zijn genomen om het operationele functioneren van onze organisatie te waarborgen. Vrijwel alle medewerkers kunnen digitaal en op afstand werken. De continuïteit van onze klanten is op middellange termijn niet in het geding. Onze activiteiten ten behoeve van klanten kunnen wij onverminderd voortzetten. De beheerde vermogens van onze klanten staan onder druk als gevolg van de crisis. Dat heeft slechts een beperkte invloed op onze inkomsten omdat deze in geringe mate zijn gerelateerd aan de omvang van het beheerde vermogen. Onze activiteiten ter ondersteuning van de besturen van onze klanten nemen als gevolg van de crisis in intensiteit toe.

Enkelvoudige balans per 31 december

bedragen in duizenden euro's

voor verwerking van de voorgestelde winstbestemming

	2019	2018
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	2.264	2.666
Materiële vaste activa	1.630	1.132
Financiële vaste activa	14.689	14.178
TOTAAL VASTE ACTIVA	18.583	17.976
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen	4.701	3.247
Liquide middelen	2.417	6.530
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	7.118	9.777
TOTAAL ACTIVA	25.701	27.753
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Gestort en opgevraagd kapitaal	1.800	1.800
Agio	4.500	4.500
Overige reserves	8.598	7.424
Onverdeelde winst	161	1.174
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	15.059	14.898
Voorzieningen	244	300
Kortlopende schulden	10.398	12.555
TOTAAL PASSIVA	25.701	27.753

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	161	1.174
OVERIGE BATEN EN LASTEN NA BELASTINGEN	-	-
RESULTAAT NA BELASTINGEN	161	1.174

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 BW. Hierbij zijn de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de grondslagen voor de resultaatbepaling gehanteerd die ook in de geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op [pagina 19 tot en met 23](#) hiervoor.

Onder toepassing van artikel 402 Titel 9, Boek 2 BW is in de enkelvoudige jaarrekening een beknopte winst- en verliesrekening opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa > Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, gebaseerd op de waarderingsgrondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige balans

bedragen in duizenden euro's

FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2019	2018
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	14.689	14.178
Totaal	14.689	14.178

Onder deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn opgenomen:

	2019	2018
BSG Pension Management B.V., Amstelveen	1.536	2.548
BSG Fund Management B.V., Amstelveen	9.762	9.652
BSG Asset Management B.V., Amstelveen	3.391	1.978
Totaal	14.689	14.178

De mutaties zijn als volgt:

	2019	2018
Balanswaarde begin van het jaar	14.178	13.004
Kapitaalstorting	350	-
Resultaat	161	1.174
Balanswaarde eind van het jaar	14.689	14.178

> Toelichting op de enkelvoudige balans

bedragen in duizenden euro's

VORDERINGEN	2019	2018
Debiteuren	194	224
Groepsmaatschappijen	3.215	1.449
Personeelsbeloningen	155	150
Overige vorderingen en overlopende activa	1.137	1.424
Totaal	4.701	3.247

VOORZIENINGEN	2019	2018
Jubileumuitkeringen	169	149
Uitgestelde belastingverplichtingen	75	151
Totaal	244	300

KORTLOPENDE SCHULDEN	2019	2018
Crediteuren	1.855	2.625
Aandeelhouders	-	232
Groepsmaatschappijen	1.831	3.657
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.101	2.245
Personeelsbeloningen	3.561	3.135
Overige schulden en overlopende passiva	1.050	661
Totaal	10.398	12.555

> Toelichting op de enkelvoudige balans

bedragen in duizenden euro's

Niet in de balans opgenomen verplichtingen > Blue Sky Group Holding B.V. en dochtermaatschappijen vormen gezamenlijk een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Zij zijn op grond daarvan hoofdelijk aansprakelijk voor de daaruit voortvloeiende belastingverplichtingen.

Verschuldigde omzetbelasting wordt opgenomen in de vennootschappelijke balans van Blue Sky Group Holding B.V. Afrekening met de dochtermaatschappijen vindt plaats via de rekening-courantverhoudingen. Blue Sky Group Holding B.V. en dochtermaatschappijen vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting, waardoor zij hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de daaruit voortvloeiende belastingverplichtingen.

Actuele vorderingen en schulden vennootschapsbelasting alsmede uitgestelde vorderingen en verplichtingen vennootschapsbelasting worden eveneens opgenomen in de balans van Blue Sky Group Holding B.V. De belastinglast wordt toegerekend aan de afzonderlijke dochtermaatschappijen op basis van hun aandeel in het (geconsolideerde) resultaat. Afrekening vindt plaats via de rekening-courantverhoudingen.

Voor de toelichting op de gebeurtenissen na balansdatum wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Amstelveen, 23 april 2020

Directie
De heer drs. B.A.A.M. van der Stee
Mevrouw drs. O. Bisschop EMIM EMFC RC
De heer mr. E. Bakker
De heer J.L. Jonk

Raad van commissarissen
De heer drs. W.F.C. Cramer (voorzitter)
De heer drs. L. Deuzeman
Mevrouw dr. D.A.M. Melis MBA

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent winstbestemming

Artikel 24: Winst en reserves

- 24.1 De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkeringen, voor zover het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
- 24.2 De winst staat ter beschikking van de algemene vergadering. Bij de berekening van het winstbedrag, dat op ieder aandeel zal worden uitgekeerd, komt het nominale bedrag van de aandelen in aanmerking, ongeacht het bedrag dat op deze aandelen is gestort.
- 24.3 Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening. De betaalbaarstelling van de winst geschiedt binnen twee weken na het besluit tot goedkeuring van het bestuur als bedoeld in artikel 24.6, tenzij het bestuur op grond van bijzondere omstandigheden anders beslist.
- 24.4 Het bestuur kan, met inachtneming van artikel 24.1, besluiten tot uitkering van een tussentijdse uitkering van de winst. Het bestuur zal niet besluiten tot uitkering van een tussentijdse uitkering van de winst indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.
- 24.5 De algemene vergadering kan besluiten tot gehele of gedeeltelijke uitkering van reserves.
- 24.6 Een besluit dat tot uitkering van winst of reserves strekt heeft geen gevolgen zolang het bestuur geen goedkeuring heeft verleend. Het bestuur weigert slechts de goedkeuring indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.
- 24.7 De vordering van de aandeelhouder tot uitkering verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren.
- 24.8 Bij de berekening van het bedrag van enige uitkering op aandelen tellen de aandelen die toebehoren aan de vennootschap niet mee.

› Overige gegevens

Dividendpolitiek

In artikel 7a van de aandeelhoudersovereenkomst is bepaald dat van de in een verstreken boekjaar behaalde winst een zodanig bedrag aan de algemene reserve wordt toegevoegd, dat het eigen vermogen na toevoeging gelijk zal zijn aan een bedrag dat overeenkomt met 30% van de in bedoeld boekjaar behaalde jaaromzet.

› Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van aandeelhouders en raad van commissarissen van Blue Sky Group Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel › Wij hebben de jaarrekening 2019 van Blue Sky Group Holding B.V. (hierna 'de vennootschap') te Amstelveen (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2019; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel › Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vennootschap zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

› Overige gegevens

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het Profiel van de onderneming;
- de Kerncijfers;
- de Juridische structuur;
- de Personalialia;
- het Bericht van de raad van commissarissen;
- het Verslag van de directie; en de
- de Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Verslag van de directie en de Overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening › De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar

› Overige gegevens

bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening › Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen

› Overige gegevens

dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 23 april 2020

KPMG Accountants N.V.
W. Kevelam RA

Nevenfuncties

Directie

De heer drs. B.A.A.M. van der Stee

- voorzitter Wim Schellekens Stichting
- lid raad van commissarissen Beheermaatschappij Schaarsbergen B.V.
- voorzitter Stichting Administratiekantoor Schaarsbergen
- voorzitter beleggingsadviescommissie DELA
- voorzitter bestuur Stichting Pensioenfonds UWV

Mevrouw drs. O. Bisschop
EMIM EMFC RC

- lid raad van toezicht Stichting Pensioenfonds PGB
- lid raad van toezicht Stichting Het Nederlandse pensioenfonds
- adviseur risicomanagement Stichting Pensioenfonds PNO Media
- lid audit commissie van Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche

De heer mr. E. Bakker

- lid raad van advies Swalef
- lid reflectieraad MDF Nederland

› Nevenfuncties

Commissarissen

De heer drs. L. Deuzeman

- voorzitter raad van commissarissen Intereffekt Investment Funds N.V.
- voorzitter raad van commissarissen Monolith Fund
- lid investeringscommissie Monolith Fund
- voorzitter Stichting Administratiekantoor Monolith

Mevrouw dr. D.A.M. Melis MBA

- lid bestuur Stichting Algemeen Pensioenfonds STAP
- lid raad van toezicht Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten
- lid raad van toezicht Kempen Capital Management Beleggingsfondsen
- lid tuchtcommissie DSI
- onafhankelijk voorzitter Review BPPG (Best Practice Principles for Shareholder Voting Research & Analysis Group (tot 1 augustus 2019))
- co-voorzitter Shareholders' Responsibilities Committee International Corporate Governance Network (ICGN)
- lid Editorial Board SHIFT TO Long Term Investing (tot 1 januari 2020)
- senior Fellow ICFG - Erasmus School of Law

De heer drs. W.F.C. Cramer

- voorzitter raad van commissarissen Koopman Logistics Group B.V.
- voorzitter raad van commissarissen Friese Ontwikkelingsmaatschappij B.V.
- voorzitter raad van commissarissen PC Uitvaart
- lid raad van commissarissen Vebego International B.V.
- lid raad van commissarissen DFCU Bank Ltd. (Kampala/Oeganda), voorzitter Risk & Credit Committee, lid ALCO
- lid raad van commissarissen GarantiBank International N.V. (tot 1 augustus 2019)
- lid adviescommissie Borgstelling MKB-kredieten Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

pensioenuitvoering | bestuursondersteuning | vermogensbeheer | advies | communicatie